

Tekst: Roland Brakel

WIKIPEDIA **vergroenen**

Wikipedia is een online encyclopedie die wordt onderhouden door vrijwilligers. De naam is een samentrekking van 'wiki' en 'encyclopedia'. Een 'wiki' is een website die door elke bezoeker kan worden bewerkt. De informatie op 'wikipedia' kan door iedereen vrij worden bekeken en aangepast. Zo langzamerhand staat er op Wikipedia ook heel wat natuurinformatie. Hoe komt dat tot stand?

Wilma Verburg en Dick Bos zijn actieve Wikipedia-fans. In hun zoektocht naar informatie mocht ik beiden al eens ontmoeten. Toen betrof het Jac. P. Thijssen. Nu wil ik meer weten. Een van hun projecten betreft namelijk de natuur. Aangesloten is ook Kees van Vliet, partner in het project: natuur. Maar eerst moet ik nog even kijken naar de slechtvalk die op het gebouw tegenover hun appartement zit. De Amersfoortse binnenstad biedt al drie jaar onderdak aan een paartje slechtvalk, dat daar ook met succes jongen groot brengt. Hun liefde

voor de vogels zal later in het gesprek nog terugkomen.

Roland: "Hoe is het allemaal zo gekomen?"

Dick: "Toen ik zo'n vijftien jaar geleden nog in het onderwijs zat, ben ik door een collega op het bestaan van Wikipedia gewezen, toen bestond er alleen nog maar een Engelse Wikipedia, een klein dingetje op het internet. Ik heb daar toen verder niets mee gedaan, maar zag het wel als een instrument om het onderwijs open te breken. In de zin dat je de rol van docent en leerling *im Frage* stelt. Er is in Wikipe-

dia principieel geen hiërarchische structuur, iedereen kan een pagina bewerken.

Kees: "De professor heeft niet automatisch gelijk."

Wilma: "Het begin, dat vond ik met name bijzonder, je kon thuis dingen doen, aan de knoppen zitten, een weblog hebben, dat was in 2003 nog helemaal niet gewoon."

Kees: "Mijn betrokkenheid ligt op het gebied van de natuur. Ik heb in het natuuronderwijs en in het natuuronderzoek gewerkt en dus ook als gebruiker van Wikipedia heel veel informatie opgehaald. Een paar jaar geleden zag ik een

V.l.n.r.: Dick Bos,
Kees van Vliet,
Wilma Verburg

aankondiging van een schrijfcursus bij Naturalis in Leiden. Dankzij Dick en Wilma die ik daar ontmoette en waar ik altijd contact mee heb gehouden ben ik aan de gang gegaan en gebleven.

Dick: “Dat was ook het startpunt van het project natuur. We zijn daar nu een paar jaar mee bezig en er zijn eigenlijk drie sporen waarop we werken. Dat is, ik noem dat maar even het soortenspoor. Zorgen dat er informatie over zoveel mogelijk soorten op Wikipedia komt. Tweede poot zijn de gebieden: Natura 2000, nationale parken, terreinen van Staatsbosbeheer enzovoort. De derde poot is de geschiedenis van de natuurstudie en -bescherming.

Kees: “De honderdste sterfdag van Jac. P. Thijsse leverde bijvoorbeeld allerlei nieuwe activiteiten op. We gaan zelf met artikeltjes bezig en proberen dingen compleet te maken. Schrijfmiddagen organiseren, lijsten maken van onderwerpen. Met zijn boeken aan de slag. Dan kom je op de geschiedenis van de natuurbescherming uit en zo ga je verder.”

Dick: “We zoeken ook naar instrumenten om Wikipedia te vergroenen.”

Roland: “De heemtuinen? Er zijn nog maar enkele heemtuinen die een pagina hebben, en een heel klein aantal dat een goede pagina heeft. Een link naar de Oase-site is er soms wel maar vaak niet”

Wilma: “Daar merk je al aan dat er niet zoveel mensen mee bezig zijn. Maar misschien lukt dat door een rode lijst aan te leveren. Dat is een lijst met rode links, die verwijzen naar artikelen die nog niet bestaan.

Oase-lezers zouden suggesties voor zo’n artikel kunnen aanleveren, liefst onderbouwd met bronnen.”

Dick: “Voor een hoop mensen is Wikipedia een hele solistische activiteit. Ze doen dat in hun vrije tijd erbij, werken onder bizarre pseudoniemen en hechten ook aan die anonimiteit.

Wilma: “Wij merken juist dat als wij iets organiseren en mensen zijn bij elkaar, dat ze graag praten. Met het thema natuur en workshops brengen we ze bij elkaar.

Kees: “Wikipedia is mensenwerk en dan moet je het ook een beetje leuk maken voor mensen. Online is het vaak geharrewar en gaat het over gelijk hebben en dat vind ik niet stimulerend. Als er voor het project natuur een speciale middag is dan ga ik daar graag naar toe, want dan zie ik mensen van vlees en bloed, daar kan ik inspiratie uit halen en misschien halen ze inspiratie uit mij. Daarnaast zijn we bezig om lokaal Wikipedia-groepen vorm te geven. Dit zijn de bibliotheekprojecten. We organiseren maandelijks bijeenkomsten waarbij mensen gewoon binnen kunnen lopen om kennis te maken met Wikipedia. Het zijn ook mensen die elkaar gewoon kennen en elkaar dan kunnen helpen.”

Dick: “Er zijn nu in Nederland drie projecten waarin wordt geprobeerd door middel van samenwerking, zowel online als offline, onderwerpen beter op Wikipedia te krijgen. Dat is het project natuur, het project Gender gap en de bibliotheken. Gender gap is er op gericht om onderwerpen die met vrouwen te maken hebben meer ruimte te

Putters, uit *De Nederlandse Vogelen* van Nozemann en Sepp (afb. KB)

geven. Wikipedia is voor 80 % een anonieme mannenwereld.

Roland: “Die anonieme mannen moeten door anonieme vrouwen vervangen worden?”

Wilma: “Dat werkt dus niet! Vrouwen willen communiceren.”

Dick: “Een interessante doelgroep voor Wikipedia zijn wat oudere mensen die veel kennis hebben en die de tijd hebben om daar aan te kunnen werken en daar plezier in hebben! Dat zijn nu bepaald niet de personen die dat vanuit een anonieme setting gaan doen. Ik denk dus ook dat je die personen iets moet bieden waar ze ook fysiek terecht kunnen.

Roland: “Artikelen op Wikipedia moeten controleerbaar zijn, een specialist mag niet zijn eigen mening geven tenzij dat in een artikel gepubliceerd is”.

Kees: “In principe moeten de

gebruikte bronnen vermeld worden, maar dat lukt niet voor alle artikelen. Daar is men dan niet aan toegekomen. Iemand anders kan dat signaleren met een kadertje: “bron: ???”. Dat is het voortdurende kwaliteitsproces waar we in zitten. Er wordt kritisch naar artikelen gekeken en men zet er dan iets bij van hé, hier moet iets mee.”

Dick: “Belangrijk zijn ook de “contentdonaties”. Bijvoorbeeld de Koninklijke Bibliotheek die alle afbeeldingen van de Nederlandse Vogelen van Nozeman en Sepp (1770-1829) in hoge resolutie beschikbaar stelt om op Wikipedia te zetten. Bij Naturalis heeft iemand een half jaar niets anders gedaan dan, ik geloof, 300.000 afbeeldingen uit de archieven van Naturalis beschikbaar maken.

Roland: “Dat is natuurlijk fantastisch.”

Wilma: “Vooral als je kan zorgen dat alle metadata* er aan zitten zodat het vindbaar is, dus hoe is het verschenen, wanneer en wat staat er op.”

Dick: “Musea hebben hun schilderijen vaak heel goed gedigitaliseerd en van metadata voorzien. Zij zijn wel geïnteresseerd om dat te delen.

Wilma: “Wij zijn als project natuur door het Rijksmuseum gevraagd om van schilderijen die ze geupload hadden de vogels die er op staan in de juiste vogelcategorie te zetten. Dus de geelkuifkakatoe op het schilderij van d’ Hondecoeter stond wel onder schilderijen, Amsterdam en de schilder, maar zonder verwijzing naar een pagina met de vogel-

De menagerie, Melchior d’ Hondecoeter, ca. 1690, coll. Rijksmuseum

soort zelf. Tijdens een bijeenkomst met vogelaars hebben we aardig wat vogels op naam kunnen brengen.”

We besluiten met een duiding van de Nederlandse Wikipedia ten opzichte van de rest van de wereld. Wilma: “Het is best wel een grote Wikipedia en voor zo’n klein landje best wel een actieve, maar kwalitatief niet te vergelijken met de Engelse, Duitse, Franse of Russische. Logisch ook, er zijn veel meer mensen die er aan werken in zo’n groot taalgebied.

Het ligt in de bedoeling eind januari een bijeenkomst te organiseren over

Wikipedia in het instructielokaal van Thijsses Hof. Oase-lezers met belangstelling voor deze bijeenkomst kunnen een mailtje sturen naar Thijsseshof@xs4all.nl en worden dan op de hoogte gehouden.

* **Metadata** zijn gegevens die de karakteristieken van bepaalde gegevens beschrijven. De **metadata** bij een bepaald document (de gegevens) kunnen bijvoorbeeld zijn: de auteur, de datum van schrijven, de uitgever, het aantal pagina’s en de taal waarin de gegevens zijn opgesteld.